1850. N°. 25.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 27 FEBRUARIJ.

De Prijs der Courant is f 13 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 26 Februarij.

De Algemeene Collecte, op gisteren alhier plaats gehad, tot leniging der rampen door de Watersnood in onderscheidene Provincien veroorzaakt, heeft na aftrek der onkosten zuiver opgebragt de som van ƒ3,859,00½, welke aan den Heer Gouverneur der Provincie is overgemaakt. — Nog is nader hiervoor ontvangen ƒ3.— en ƒ1.75.

— Volgens de Handelingen der Herv. Synode over 1849, bedroeg het zielental der Hervormden hier te lande 1,667,538, en het aantal Predikanten 1508, werkzaam op 1273 standplaatsen. De genoten onderstandgelden bedroegen: aan Lands subsidiën ƒ34,025, en uit de provinciale begrootingen ƒ28,700. Het getal der toegelaten candidaten was 33. De giften voor noodlijdende kerken enz. bedroegen ƒ27,935. Het gezamenlijk getal der opgegeven overgangen was, uit de Hervormde kerk tot de Roomsche 52, en 176 uit de Roomsche tot de Hervormde Kerk.

— Aan het stedelijk Gymnasium te Arnhem is tot Docent in de Wiskunde benoemd de Heer G. C. Louwenrier, Leeraar in gemeld vak aan het Gymnasium te Nijmegen, en zulks ter vervanging van Dr. A. J. Boon, benoemd tot Arrondissements IJker alhier.

— De bevolking van Overijssel bedroeg op 19 November ll., 218,120 zielen, van welke te Zwolle 18.199.

— De bevolking van Drenthe bedroeg 82,739, van welke in Assen 4,392 en in Meppel 6,402.

'sGRAVENHAGE, 26 Februarij.

Z. M. heeft buiten werking gesteld die bepalingen van het reglement op de inrigting en het beheer der Algemeene Landsdrukkerij en van de instructie voor de comptabiliteit der *Nederl. Staats-Courant*, waarbij magtiging was verleend, om aan de zetters, drukkers en bedienden, aan den huisbewaarder, aan de schoonmaaksters en aan de leerlingen en jongens dier Drukkerij, mitsgaders aan de bedienden van de *Nederl. Staats-Courant* nieuwejaarsgiften toe te leggen.

— H. M. heeft aan den Burgemeester dezer stad ƒ1,000 doen ter hand stellen, tot opening der collecte voor de noodlijdenden door den watersnood.

— Z. M. heeft aan de Wel-Eerw. Heeren J. Janssen, A. van der Beurcht en J. A. Deeken, afgetreden Pastoors der gemeenten Harderwijk, Malden en Nieuwer-Amstel, pensioenen verleend.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Maandag 25 Februarij.

In deze zitting is ontvangen eene missive van den Minister van Buitenl. Zaken, waarbij, aan de Kamer mededeeling wordt gedaan van het verdrag, dat den 30sten September jl. te Weenen gesloten is, wegens de vestiging van een voorloopig centraal bestuur voor Duitschland, benevens van de acte van toetreding tot dat verdrag door den Koning Groothertog, in November jl., en wel voor het hertogdom Limburg. — Die stukken worden in handen gesteld eener commissie, zooals ook eenige verzoekschriften.

Door de afdeeling zijn gekozen tot rapporteurs voor de wets-ontwerpen nopens de scheepvaartregten, de Heeren: Smit, Backer, Lotsy, Sloet tot Oldhuis en de Monchy.

De commissie van rapporteurs brengt haar algemeen verslag uit over het ontwerp van wet tot verhooging der Staatsbegrooting voor 1849, ter zake van de meerdere uitgifte der schatkistbiljetten. — De beraadslagingen over dat ontwerp zullen worden gehouden den 4den Maart.

De commissie tot de verzoekschriften heeft, bij monde van den Heer Sloet tot Oldhuis, verslag gedaan op de drie volgende adressen, als: 1º. van H. C. S. Snethlage en andere leden van de Geldersche maatschappij van landbouw; 2º. van G. Mos en andere leden dierzelfde maatschappij, beide betrekking hebbende tot de afschaffing van tienden; en 3º. van de kamer van Koophandel te Zwolle, die aandringt op de afschaffing of wijziging der regten van zegel en registratie in zaken van regtspleging. — Alle deze adressen zullen ter griffie worden nedergelegd.

De Heer van Hall wenscht, bij gelegenheid der behandeling van de twee eerste adressen, der Kamer te herinneren wat er omtrent deze zaak, of liever nopens het daarbij behandeld vraagpunt wegens de tienden, is gebeurd. Reeds eenige maanden geleden heeft hij aan de kamers voorgesteld eene commissie te benoemen, ten einde een adres aan Z. M. aan te bieden tot het indienen van een wets-ontwerp, strekkende tot afschaffing van de tienden. De kamer heeft dat voorstel niet aangenomen, doch eene commissie benoemd, om het vraagstuk der tienden te onderzoeken en der kamer te dien aanzien een rapport aan te bieden. Die commissie heeft gedurende de afgeloopene zitting geen rapport uitgebragt. Sedert is een harer leden tot Minister van Binnenl. Zaken benoemd en spreker houdt zich overtuigd, dat hij in die betrekking dezelfde gevoelens zal blijven aankleven, die hij als vertegenwoordiger heeft voorgestaan. Bij de hervatting van de werkzaamheden der kamer, in deze nieuwe zitting, is, op voorstel van den Heer van Zuylen van Nyevelt, onbeslist gelaten de vraag, of die commissie nog bestaat en welk besluit er dient te worden genomen, ten aanzien van de onderwerpen, in eene vroegere zitting aanhangig gebleven? In dezen stand van zaken acht spreker het wenschelijk, dat dit request worde verzonden aan den Minister van Binnenl. Zaken, met het verzoek, dat Z. Exc. zijne zienswijze in dit opzigt aan de Vergadering moge mededeelen.

De Heer van Zuylen van Nyevelt kan zich zeer goed vereenigen met het voorstel, om de adressen wegens het tiendregt aan den Minister te verzenden, maar niet goedkeuren, dat dit gepaard zou gaan met het verzoek, dat de kamer deswege zou worden ingelicht. Met dit gevoelen vereenigt zich ook de Heer van Hall.

De Heer Duymaer van Twist kan zich met het gedane voorstel niet vereenigen. Over het algemeen keurt hij de bloote verzending van adressen aan de Ministers af. Wil men daarmede eenig doel bereiken, dan behoort men ook eene bepaalde reden op te geven, waartoe de verzending geschiedt; dan moet zoodanige verzending eenig gevolg kunnen opleveren.

Ter stemming overgegaan zijnde, is met eene meerderheid van 31 tegen 30 stemmen tot de verzending besloten.

De Heer Sloet tot Oldhuis vraagt het woord. Hij merkt op, dat wat voorzien was en gezegd is, ook door de laatste Overlandmaal is bevestigd. — De berigten toch luiden dat er op Java vrij algemeen gebrek heerscht, dat welhaast tot hongersnood zou kunnen overslaan en waardoor reeds besmettelijke ziekten zijn uitgebarsten die al verder en verder zich dreigen te verspreiden. Ook de *Staats-Cour.* beschrijft die ramp en schrijft haar toe aan insecten en andere oorzaken, zonder die andere oorzaken, evenwel op te noemen. Het is naar aanleiding daarvan dat hij den Minister van Koloniën eenige vragen wenschte te rigten, waartoe hij aan de Kamer verlof verzoekt. Hij wenschte dan vragen te rigten:

1º. Naar die andere oorzaken dan de insecten, welke het bestaande gebrek deden ontstaan; 2º. over de uitgebreidheid van de ramp; 3º. over de middelen die aangewend zijn of zullen worden, om haar te stuiten, en 4º. over den invloed, welken die ramp vermoedelijk zal uitoefenen op de inkomsten in Indië.

De Heer van Hall geeft den voorsteller in bedenking, of het niet wenschelijk zou zijn, om, nadat de Minister van Koloniën in eene vorige zitting had toegezegd een verslag over Indië, wel niet zoo volledig als men gewenscht had, maar dat toch aan de verwachting zal kunnen beantwoorden, het doen der interpellatie uit te stellen. Hij zou daarop nog te meer aandringen uit hoofde van het belang dat er gelegen is in het behoud van rust in O. I. Hij raadt ten deze voorzigtigheid aan; hij waarschuwt voor de gevolgen, indien de Indische bevolking in hun vertrouwen op het Europeesch gezag werd geschokt. Hij zou derhalve gaarne zien dat de interpellatie wierde uitgesteld, in de hoop dat, na de ontvangst van het toegezegde verslag, de questie die het hier geldt, meer grondig zal kunnen worden behandeld.

De Heer Sloet tot Oldhuis beantwoordt den vorigen Redenaar. Deze heeft hem gemoedelijk aangeraden, het doen van vragen uit te stellen, totdat het verwachte verslag van den Minister van Koloniën zal zijn ingekomen. Spr. moet echter doen opmerken, dat het nog onzeker is, wanneer dat verslag zal worden aangeboden. Nog onzekerder is het echter of juist de punten, waarvan thans sprake is, daarin zullen behandeld worden. Is dit het geval, dan zal zulks alsdan voor de rust van Java even gevaarlijk zijn. Spr. vreest echter, dat wij alsdan misschien te laat onze belangstelling zullen toonen. Want overeenstemmende particuliere berigten, brieven ook bij den Spr. ontvangen, hangen zoodanige schets nopens de rampen van Java op, dat zij elk menschelijk hart doen bedroeven. De Spr. uit de hoofdstad wil de dis-

cussien afsnijden, ten einde de inlandsche bevolking daardoor niet verontrust worde. Maar aan dat stelsel is het te danken, dat de quaestie nopens de emancipatie der slaven in Suriname hier nooit grondig in behandeling is gekomen. De Indische bevolking is nog niet zoo ver, dat zij het Bijblad der *Staats-Courant* leest; maar doet zij dit, en ziet zij dat de Nederl. volksvertegenwoordiging belang stelt in haar rampzalig lot, dan zal zulks juist strekken om de rust aldaar te beter te bewaren. Dan zal de Javaan zien, dat ook de Nederl. volksvert. iets wenscht bij te brengen om zijne rampen te lenigen, hetgeen tot nu toe geschied is door de Chinezen, die te Samarang eene collecte hebben gedaan, toen aldaar 5000 door honger uitgeteerde Javanen aankwamen.

De Redenaar wenscht geene interpellatie te doen uit wantrouwen jegens het Gouvernement, maar uit wantrouwen tegen het bestaande stelsel. Sedert jaar en dag, sedert 1846, heeft de Gouverneur-Generaal in Indië onderzoek gedaan naar de middelen om de lasten aldaar te ontheffen. En het hapert hem niet aan een goed hart en een helder inzigt, maar hij kan niet met het tegenwoordige stelsel. De Minister van Kolon., (Spr. is er van overtuigd) is mede begaan met het ongelukkige Java. Voorzeker Spreker koestert geen wantrouwen jegen hem, wanneer hij hem interpelleert. Dezelve ramp heeft vroeger ook in groote mate in Engeland geheerscht. Daar is ook eene interpellatie gedaan, niet uit wantrouwen, maar om met elkander middelen te beramen, tot leniging der ramp. In dien zin wenscht Spreker ook zijne interpellatie opgevat te hebben. Het is hem alleen te doen om waarheid, en om het in werking zijnde stelsel volkomen te leeren kennen.

De Heer Costerus zou geen bezwaar zien in het verleenen van verlof tot het doen der drie eerste vragen; Hij ziet echter groot bezwaar in het verleenen van verlof tot de vierde vraag, omdat hij niet inziet, hoe aan die vraag kan worden voldaan, en de vraag dus als noodeloos kan beschouwd worden.

De Heer van Hoëvell bestrijdt mede den voorslag van den Heer van Hall. Spreker ziet niet in dat door de behandeling van dit onderwerp, de rust op Java in gevaar zou kunnen komen. Zoo als de vragen door den Heer Sloet zijn ingerigt, kan de Indische bevolking daaruit niets anders opmaken dan een bewijs van belangstelling in haar lot door de Nederlandsche vertegenwoordiging. Spreker wijst er vervolgens op dat de Europesche bevolking in Indië het volste vertrouwen verdient; dat zij liefde voor het Vaderland en eerbied voor de Wet gevoelt even als in Nederland. Het is waar, het Gouvernement in Indië moet krachtig zijn, maar die kracht zal versterkt worden als van hier de middelen beraamd worden; tot leniging van de ramp is geld noodig en wanneer nu de Gouverneur-Generaal zal gadeslaan de belangstelling welke in Nederland het lot der Indische bevolking opwekt, dan zal hij daaruit de kracht putten om zoodanige maatregelen te beramen als noodig zullen zijn. Spreker ondersteunt derhalve het voorstel van den Heer Sloet.

Bij hoofdelijke omvrage wordt verlof tot het doen van vragen, op een' nader te bepalen dag, met eene meerderheid van 14 *tegen* 16 stemmen, verleend.

Tegen de Heeren Groen van Prinsterer, van Heloma, van Voorst, Lotsy, van Naamen, van Heiden Reinestein, van Heemstra, van Hasselt, Schooneveld, van Randwijk, Costerus, Boxman, Villers de Pité, van Hall, Donker Curtius en van Goltstein.

De vergadering is daarna opgeheven.

— Heden hebben alle de Afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zich bezig gehouden met het onderzoek van de ontwerpen van wet nopens de scheepvaart. Morgen ochtend zullen zij dat onderzoek voortzetten.

AMSTERDAM, 25 Februarij.

Het stedelijk bestuur heeft vergunning verleend aan de Heeren J. F. P. A. Abbema en H. M. F. van Cleef, tot het daarstellen van een tot bad-etablissement in te rigten vaartuig op het IJ, tegenover de Nieuwe Stads Herberg, alsmede tot het bezigen van kleine vaartuigen tot het vervoeren der badgasten van en naar het badhuis.

— De Heer A. Vrolik, Inspecteur Essayeur-Generaal der Munt, is door den Koning van Zweden en Noorwegen benoemd tot Ridder der Orde van de Poolster.

LEEUWARDEN, 23 Februarij.

Den 20sten dezer overleed te Lutkewoude, Aafke Feikes Visser, Weduwe van Doeke Wielsma, in den gezegenden ouderdom van bijna 88 jaren, nalatende het aanzienlijke getal van 86 spruiten, zoo kinderen, kleinkinderen als achterkleinkinderen; 15 kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen zijn haar reeds voorgegaan, zoodat bijaldien die nog aanwezig waren, hare stam het aanzienlijke getal van 101 zielen zou hebben bedragen, of omtrent het 2/3 der geheele bevolking van het dorp Lutkewoude.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 23 Februarij.

Een voorstel in het Lagerhuis gedaan, om de armenwetten te herzien, en in verband daarmede de lasten die op den landbouwenden stand drukken, te verminderen, is met 273 tegen 252 stemmen verworpen.

— De commissie voor Tentoonstelling van 1851 heeft bepaald dat zij op 1 Mei geopend zal worden. De voorwerpen zullen van 1 Januarij tot 1 Maart door de commissie ontvangen worden. Tot oprigting van het gebouw voor de Tentoonstelling heeft de Koningin een terrein van ongeveer een millioen vierkante voeten ten zuiden van Hydepark afgestaan. De ingezonden voorwerpen van alle natien zullen zonder eenige betaling worden toegelaten. De artikelen uit het buitenland zullen voor de Tentoonstelling vrij van invoerregten zijn, doch niet wanneer zij verkocht worden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 24 Februarij.

Bij de beraadslaging over de wet op het onderwijs is het gisteren weder zeer hevig in de wetgevende Vergadering toegegaan. De Bergpartij had een additionneel artikel voorgesteld, van den volgenden inhoud: Niemand mag eene openbare of vrije, lagere of middelbare, leeken- of kerkelijke school houden, noch zelfs daarin worden tewerk gesteld, die behoort tot eene door den Staat niet erkende godsdienstige vereeniging. Geene godsdienstige vereeniging mag zich vestigen, dan in de vormen en onder de voorwaarden, bij eene bijzondere wet te bepalen; vóór dat deze wet in behandeling komt, zullen de statuten der vereeniging moeten worden openbaar gemaakt, en door den Raad van State onderzocht, welke zijn advijs zal geven. — Hevig werd door verscheiden sprekers de Jesuitenorde aangevallen en uit geschriften van voorname leden dier orde plaatsen aangehaald, die zelfs de woordvoerders der katholijke partij in de Kamer niet durfde goedkeuren. Het amendement is heden met 450 tegen 148 stemmen verworpen.

— De dagbladen deelen mede, dat de Noordsche Mogendheden aan onze Regering zouden gevraagd hebben, welk eene gedragslijn zij zou volgen in de Zwitzersche aangelegenheden, en of zij gezind was met die Mogendheden daarin tusschen beide te komen. De Minister van Buitenl. Zaken moet hebben geantwoord, dat hij de interventie ongepast vond, maar zich verder niet uit kon laten. Ondertusschen heeft de Zwitsersche Regering verklaard, dat zij in alle gegronde klagten aan de naburige Staten genoegen wilde geven, maar tevens de waardigheid van Zwitserland zal handhaven.

Men meldt tevens dat Pruissen op nieuw zijne eischen op Neufchatel had doen gelden, en de bemiddeling van Frankrijk in deze zaak had van de hand gewezen.

De Bondsraad heeft in eenen rondgaanden brief aan de Kantons te kennen gegeven, dat al de berigten van diplomatieke nota's, bedreigingen van tusschenkomst der Groote Mogendheden enz., geheel en al onwaar zijn.

— De Heer A. Dumas, gisteren wegens schulden gearresteerd, is weder op vrije voeten gesteld, daar hij heeft aangevraagd, om tot het voorregt van boedelafstand te worden toegelaten.

NAPELS.

15 Februarij.

De uitbarsting van den Vesuvius die den 8sten begon, is geëindigd. Zij is sterker geweest dan die van 1833, 1834 ja zelfs dan die van 1822. De kleine top is verdwenen, de groote is in tweeën gespleten, waaruit een lavavloed is gestroomd ter lengte van 7 mijlen, ter breedte van een mijl en middelbare diepte van 15 voet, in de rigting van Ottajano ter linkerzijde van Pompeji. Twee dorpen, een kerk en een plein zijn bedolven. Men telt talrijke slagtoffers. De Prins van Ottajano, eigenaar van een gedeelte van deze helling van den Vesuvius, heeft eene schade van meer dan 50,000 ducaten aan bosch, wijngaarden, verbrande onroerende goederen en verloren landerijen.

PRUISSEN.

BERLIJN, 23 Februarij.

De Eerste Kamer heeft gisteren het wetsontwerp betreffende de belasting op de inkomsten verworpen, en een nieuw wetsontwerp voorgesteld, waarbij wordt bepaald het behoud van de belasting op het gemaal en het geslagt, en van de klassen belasting in 4 klassen, verdeeld met 39 afdeelingen, waarvan de minste 15 silbergr., de hoogste 6000 th. jaarlijks te betalen heeft.

— De Regering heeft nieuwe voorslagen gedaan tot aanknooping der onderhandelingen met Denemarken. Het Kopenhager kabinet had laatstelijk voorgesteld eene volledige en voortdurende vereeniging van Sleeswijk met Denemarken; maar het Pruissische verklaart zich thans stellig voor de zelfstandigheid van Sleeswijk en voor de slechts persoonlijke vereeniging met Denemarken.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 21 Februarij.

De Regering heeft bepaald, dat de onderwijzers voortaan door de gemeenten zullen bezoldigd worden, volgens eenen bepaalden grondslag; als ook dat er geene nieuwe scholen zullen mogen opgerigt worden, zonder toestemming van den Gemeenteraad.

— De Generaal Haynau heeft al de Superintendenten bij de Luthersche en Hervormde kerken in Hongarije ontslagen, en andere personen in hunne plaats benoemd, om, in verband met de Ouderlingen der gemeenten en met medewerking van eenen Regerings-Commissaris te zorgen voor het goed beheer der zaken van kerk en onderwijs.

FRANKFORT.

22 Februarij.

Uit deze stad wordt het volgende gemeld: Uit geloofwaardige bronnen wordt medegedeeld, dat zich thans 180,000 man Russen in het zuidwestelijke gedeelte van Polen bevinden. In eene tot hen gerigte dagorde, waarin gezegd wordt, dat de krijgsoperatiën weldra eenen aanvang zullen nemen, wordt aanbevolen al de voor een veldtogt benoodigde toebereidselen te maken. De buitengewone daling, die zich tevens in de Oostenrijksche en andere fondsen op de voornaamste Duitsche beurzen openbaart, draagt bij, om eene gansch niet ongegronde bezorgdheid te verwekken nopens de gebeurtenissen, die zich in Duitschland voorbereiden.

GRIEKENLAND.

ATHENE, 9 Februarij.

Gisteren is een Ministerraad gehouden, waaraan ook eenige Senatoren en Afgevaardigden hebben deelgenomen, ten einde te beraadslagen over de vraag of het niet gepast zou wezen eene wet voor te dragen, waarbij de Staat de verpligting zou op zich nemen om al de verliezen, door de eigenaren der weggenomen handelsvaartuigen geleden, als eene nationale schuld, te vergoeden. Er is eene Commissie benoemd om het ontwerp van zulk eene wet op te stellen. Men beschouwt den strijd tegen Engeland als een nieuwen onafhankelijkheids-oorlog, en vleit zich in dezen even als in den vroegeren te zullen zegevieren. De Officieren en militaire beambten hebben op het altaar des vaderlands het offer gebragt van het geheele bedrag hunner bezoldingen, tot aan het einde van de tegenwoordige krisis. Overal, op de eilanden en in de provinciën, zoowel als in de hoofdstad, heerscht de diepste rust.

ZWEDEN.

STOKHOLM, 11 Februarij.

Gisteren ontving Z. M. in een bijzonder gehoor den Graaf van Lynden, Opperstalmeester en Adjudant van Z. M. den Koning der Nederlanden, den vorigen avond alhier aangekomen. De Koning ontving bij die gelegenheid het antwoord van den Nederlandschen Vorst, op den brief van den 7den Januarij jl., waarbij de Koning van Zweden en Noorwegen, Hem als hoofd van het Koninklijk Huis van Oranje, verzocht had om de hand van Prinses Wilhelmina Frederica Alexandra Anna Louisa der Nederlanden, voor zijnen welbeminden zoon, den Kroonprins van Zweden en Noorwegen. Op die aanvraag, welke reeds de goedkeuring verworven had der Doorluchtige Ouders van genoemde Prinses, gaf Z. M. de Koning der Nederlanden bij bovengemelden eigenhandigen brief, welke de dagteekening droeg van den 27sten Januarij, zijne volkomen toestemming.

Vervolgens werd de Graaf van Lynden in bijzonder gehoor ontvangen door de Koningin en de Koningin-Moeder en door den Kroonprins.

Een hofrijtuig en eene plaats in de Koninklijke loge in de opera, zijn ter beschikking gesteld van den Graaf, gedurende zijn verblijf te Stokholm en alle gelegenheid is hem verschaft, het merkwaardige te bezigtigen, dat de hoofdstad bevat.

Gisteren werd door den Koning een diner gegeven, waaraan het geheele Koninklijke gezin deel nam en waartoe, buiten den Graaf van Lynden, nog waren uitgenoodigd de grootwaardigheidbekleeders, de leden van den Zweedschen en Noorweegschen Staatsraad en hunne Dames, in het geheel 80 couverts. De Koning bragt een' toast uit op den Kroonprins en zijne Bruid, daarbij de hoop te kennen gevende, dat de ontworpen vereeniging het geluk der vorstelijke verloofden zou grondvesten, dat zij zou medewerken tot den voorspoed van Zweden en Noorwegen, en dat de band van vriendschap tusschen deze Rijken en Nederland, reeds zoo gelukkig bestaande, nog naauwer zou worden toegehaald.

De aanwezigen hadden daarop de eer, zoo aan HH. MM. als aan den Kroonprins en de verdere leden der Koninklijke familie, hunne heilwenschen aan te bieden over de tijding, welke de Koning hun had medegedeeld.

In eene heden morgen gehoudene vergadering van den Raad van State, heeft de Koning aan dat ligchaam kennis gegeven van de verloving van den Kroonprins, welke mededeeling in het proces-verbaal is opgenomen.

Heden namiddag ten half drie ure, hebben HH. MM. en de Kroonprins, de hier aanwezige vreemde Gezanten ontvangen, die hun verlangen hadden te kennen gegeven, aan de Koninklijke familie hunne belangstelling in de gemelde verloving te betuigen.

UPSALA, 2 Februarij.

Den 28sten Januarij hadden wij een zoo verschrikkelijk weder als men in langen tijd hier niet bijwoonde. Tegen den middag was het in de stad onmogelijk, 50 ellen voor zich uit te zien. De storm werd spoedig in een orkaan en de dag in eene schemering veranderd; daarbij kwam dat de koude van 3° tot 15° steeg. Toen men in den morgen van den 29sten Januarij de bijna onbegaanbare wegen in de nabijheid der stad begon te onderzoeken, trof men bijna op allen, lijken van menschen aan, die in den strijd tusschen leven en dood, voor de woedende elementen hadden moeten bezwijken.

VEREENIGDE STATEN.

In de *Sheboygan Nieuwsbode*, een Hollandsch nieuwsblad te Sheboygan, in den Staat Wisconsin uitkomende, leest men het volgende:

»De Hollandsche kolonie in dezen Staat (Iowa) ontwikkelt zich meer en meer. Gelegen aan den grooten weg tusschen Keokuk en Fort des Moines, is er gedurige doortogt. Driemaal per week passeert door Pella de diligence en de post van de eerste naar de laatste plaats. De verkoop van producten gaat gemakkelijk. De aanbouw van Pella is in den afgeloopen zomer met ijver voortgezet, waren er meer timmerlieden geweest er was nog meer gebouwd. In Amsterdam, aan de des Moines rivier, is ook reeds een klein begin; deze plaats is bestemd de havenplaats te worden voor de kolonie en omstreken. Onlangs is de gedrukte kaart uitgekomen, gemaakt door de Ingenieurs, die het werk aan die rivier besturen, met aanwijzing van al de sluizen, dammen en kanalen, die of reeds in aanbouw zijn, of nog aanbesteed moeten worden. Vlak aan Amsterdam komt een dam en sluis, waardoor die plaats zeer in waarde is vermeerderd. Alle soorten van vruchten groeijen hier bij uitnemendheid, er is vlas en hennep gebouwd, zoo goed als in Nederland. De toevloed van landverhuizers in dezen Staat is groot. Onlangs hadden wij in de nieuwsbladen de berekening, dat in den tijd van zes weken tusschen de 30 en 50 duizend nieuwe inwoners de verschillende veeren aan de Mississippi waren overgekomen. Iowa ligt genoegzaam in het midden tusschen den Atlantischen Oceaan en de Stille Zuidzee, tusschen Boston, New-York en Californie. Wanneer eenmaal de rivier des Moines in orde, en een spoorweg gereed zal zijn, dan is het bijna wiskundig zeker, dat Iowa een der beste wegen zal zijn van het Oosten naar het Westen. Het is waarlijk ongelooflijk, wanneer men Pella en de omstreken aanschouwt, dat deze streek tot 1 Mei 1843 nog alleen bewoond was door Indianen, die toen eerst volgens het gemaakte tractaat in 1842 het grondgebied moesten verlaten en plaats maken voor de blanke volkplanters. Marion County, waarin de Hollandsche kolonie gelegen is, is eerst georganiseerd 1 September 1845 en telde toen 720 inwoners. Den 1 April 1846 was dit reeds reeds 1450. Burlington en Keokuk aan de Mississippi, zijn de beste landingsplaatsen, om naar deze kolonie te komen; van de beide plaatsen komt ook de diligence. Men overnacht te Fairfield en Oskoloosa en is den derden morgen ten 8 à 9 ure te Pella.

KONINKLIJK NEDERLANDSCH INSTITUUT.

Naar aanleiding eener ook op hem rustende lastgeving der derde Klasse wegens eene ontvangen mededeeling *over de Schilderkunst der Ouden*, deelde de Heer C. Leemans in de vergadering van den 26sten November ll. eenige toelichtingen mede nopens dit onderwerp, hetwelk te bejammeren was, dat doorgaans behandeld wordt hetzij door kunstenaars, hetzij door philologen afzonderlijk, en niet door hen, die in beide vakken evenzeer te huis zijn.

Het schilderen bij de Ouden en vooral het Encaustische is onderzocht, na Junius, door vele nieuwere schrijvers. De voorname bron is zeker Plinius, en wel in zijn 35ste boek. Plinius was polygraaf en compilator, maar de nieuweren vorderen nog meer van hem. Zijne werkzaamheid was onbegrijpelijk en hij omvatte alle mogelijke takken van menschelijke wetenschap. Hij kon niet alles kennen. Hij moest wel dikwijls dwalen. Plinius schrijft in het 35ste boek alleen in het voorbijgaan van het schilderen, bij gelegenheid dat hij handelt van de metalen en van de verwen. Dus, men mag geen systematisch geheel over het schilderen bij Plinius veronderstellen. Over het Encaustische zegt hij zoo weinig, dat het wel in 8 regels kan vervat worden. Plinius beijligtigde zich voorts om zeer kort te schrijven, en werd dus daardoor dikwijls onduidelijk. Dikwijls wilde hij ook aardig zijn: γράφειν en *pingere* zijn verder van eene alleruitgebreidste beteekenis, waarop onze nieuwere niet letten. Ook eenige Grieksche schrijvers van lateren tijd behelzen over het schilderen nog eenige andere berigten.

De Ouden hebben ongetwijfeld *a tempera* geschilderd. De menging van hunne verwen geschiedde door hars als bindmiddel; het *al fresco* schilderen kenden zij waarschijnlijk niet. Tot nog toe zijn daarvan geene schilderijen bekend. Letronne verklaarde zich ook zeer tegen het gebruik dier benaming van het schilderwerk der Ouden. Het schilderen in natte kalk dus kenden zij niet; het *udo illinere*, ἐφ᾽ ὑγροις ζωγραφειν, is schilderen op water van spoedig voorbijgaande voorstellingen; het is eene spreekwijze; het geldt niet van het fresco-schilderen.

Plinius geeft in c. 39 en c. 40 in fine 41 eenige regels over het schilderen in Encaustiek. De Cartier heeft zich daarmede onlangs bezig gehouden in *Revue Archéol.* 1845—1846 blz. 278 volgg., 365 volgg., 437 volgg.; doch hem ontbrak ook de noodige critiek. Doch de proeven van de Cartier zijn zeer belangrijk. Plinius sprak daarover kort en gaf geene uitvoerige beschrijving van de schilderijen zelve, omdat hij over eene bekende zaak sprak; maar daarom weten wij het niet. *Ceris pingere* et *picturam inurere* zegt Plinius. Het eerste is het schilderstuk met waterverwen op paneel brengen; het tweede het er op bevestigen; *in ebore cestro*, met het graveerstift *classes pingere* is de derde soort, het beschilderen der schepen. *Ceris resolutis pingere* is met door vuur gesmolten was schilderen. Volgens de Cartier werd bij de was ook wel hars gevoegd. Hout, muur, ivoor, metaal, perkament en doek waren de voorwerpen, waarop geschilderd werd. De werktuigen, waarmede geschilderd werd, worden opgenoemd in de Pandecten, ad tit. de *Instructo vel instrumento legato* (33. 7) L. 17 Init. Men meende, dat bij het Encaustisch schilderen volstrekt geen penseel te pas kwam. Ook Letronne meende zulks; doch de Cartier heeft het tegendeel duidelijk gemaakt. De schilderijen, hoe ook geschilderd, schijnen verder door een Encaustisch vernis te zijn bevestigd.

De Heer Leemans zette in de vergadering van 24 December ll. zijne aldus aangevangen mededeeling voort omtrent *de Schilderkunst der Ouden*.

Een oud graf, dus vervolgde hij, bij St. Medard ontdekt, bevat eenige in dat opzigt merkwaardige voorwerpen. Het schijnt het graf geweest te zijn van eene Gallisch Romeinsche schilderes, waarbij ook met was bereide verwstoffen aanwezig waren. Chemisch onderzoek zou nadere resultaten opleveren, die echter nog niet tot zijne kennis zijn gekomen. Tot dusverre waren de vorname voorwerpen van oude schilderkunst een schilderstuk van Pompeji; een ander in Herculanum; een derde stuk is eene schilderij uit de 5de eeuw, waar een schilder bezig is, de afbeelding van een gewas op het paneel te brengen, allerwaarschijnlijkst op de Encaustische manier. Die drie afbeeldingen vullen, als 't ware, elkander aan. Nog eene andere teekening is medegedeeld door Zahn, in zijne *Pompejische Wandgemälde*; doch dit schijnt niet naauwkeurig te zijn. Nog een ander stuk is door den Atheenschen Hoogleeraar Rangabé bekend gemaakt; doch het is nog niet genoegzaam onderzocht. Het is een marmeren blad, naar het schijnt dienende tot het wrijven en bereiden van waskleuren.

De Heer Leemans meende op deze wijze het behandeld onderwerp te moeten toelichten door de aandacht te vestigen op de vier genoemde monumenten, die tot opheldering der zaak schijnen te kunnen dienen.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 24sten Februarij de Heer L. C. du Rieu, van Leyden, in de Regten, met *Theses*.

PROMOTIE AAN DE UTRECHTSCHE HOOGESCHOOL.

Den 25sten Februarij de Heer A. H. de Bruyn, van Rotterdam, in de Regten, met *Theses*.

KERKNIEUWS.

Tot hulpprediker bij de Ned. Herv. Gemeente te Amsterdam is aangesteld de Proponent A. D. Thuyn de Ligny.

— D. J. Menzinga, Herv. Predikant te Sybecarspel, is beroepen tot Predikant bij de Remonstrantsch Herv. Gemeente te Frederikstad aan den Eider.

Bij de Redactie is nog ontvangen voor de noodlijdenden op Schokland: Winst van P. ƒ6.35. Van een onbekende ƒ2.50.

ADVERTENTIEN.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 25 FEBRUARIJ.

	Laagst koers.	Hoogst koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à 2½ pCt.	54¾	55½	55⅛
Dito Certificaten „ 3 „	64¾	65	$64\frac{13}{16}$
Dito dito „ 4 „	84¾	85¼	85
Amortisatie Syndicaat „ 3½ „	85¾	86¼	86
Handelmaatschappij „ 4½ „	—	—	—
O. I. Leening „ 4 „	84	84½	—
Dito Holl. Spoorweg „	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg „ 4½ „	88½	89½	89¼
Haarlemmermeer „ 5 „	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 „ 5	104	104½	104¼
Dito dito 1828 en 1829 „ 5	103¾	104	103⅞
Cert. bij dito 1831 en 1833 „ 5	93¾	94½	—
Dito 1840 „ 4	84¾	85½	85
Dito bij STIEGLITZ & Co „ 4 „	84	84½	84½
Dito dito Nieuwe „ 4 „	83½	83¾	83¾
Inschrijving in Assign. „ 6 „	—	—	—
Certificaten van dito „ 6 „	64¼	64¾	64½
POLEN, Obligatiën „ 4 „	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten fl. 250 „	—	—	—
Dito dito 1835 „ 500	—	—	—
SPANJE, Ard. bij ARDOIN 85 £ à 5 pCt.	11½	11¾	$11\frac{5}{16}$
Dito dito Onbep. Stukken „ 5	11	11¼	—
Dito Obligatiën „ 3	37¼	37½	37⅜
Dito Binnenl. à 6 m. „ 3	29	29¼	$29\frac{5}{16}$
Coupons Ardoins	8	8¼	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll „ 5	87	87½	—
Dito „ 4	—	—	—
Dito Metall. „ 5	78½	79½	—
Dito Nieuwe „ 5 „	83¾	84½	84½
Dito 1847 „ 2½ „	41¾	42¼	42⅛
BELGIE, Banc „ 2½ „	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD „ 2½ „	47	47½	47½
BRAZILIE, 1824 100 £ 5 „	89½	90½	90
PORTUGAL, te Londen „ 3 „	34½	34¾	$34\frac{7}{16}$
Dito dito „ 4 „	35½	36	35⅞
VENEZUELA „ 2½ „	32¾	34½	—
MEXICO „ 5 „	29	29½	$29\frac{1}{16}$
AMERIKA, Bankactiën	3¾	4	3⅞

Grieken 5¾, 7½. Braz. 1843 100 £ 87½, 87½, 87⅜.

Koers van het Geld; Beleening 2½ pCt. Prolongatie 2½ pCt.

Wissel-Disconto 2½.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.